

บทที่ 1

บทนำ

งานจักสาน นับเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความสวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของคนไทยมาเนิ่นนาน ผู้วิจัยจึงได้ริเริ่มการศึกษาเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดงานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขางานจักสานของจังหวัดเชียงใหม่” เพื่อศึกษาบริบทชุมชนงานหัตถกรรมเครื่องจักสาน และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป รายละเอียดงานวิจัยกล่าวได้ดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“เครื่องจักสาน” นับว่าเป็นงานหัตถกรรมท้องถิ่นที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นไทยมาตั้งแต่โบราณ เนื่องจากชีวิตความเป็นอยู่ในแบบสังคมเกษตรกรรมมีวิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติ จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือในการดำรงชีพ เช่น อุปกรณ์ห่อหุ้มอาหาร น้ำ หรืออุปกรณ์ในการจับสัตว์น้ำเพื่อนำมาป็นอาหารในการดำรงชีพ ฯลฯ ซึ่งเกิดจากการนำเอาไม้ไผ่ มาสาน จัก หรือขัดให้เกิดเป็นภาชนะในการห่อหุ้มเพื่อใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กันออกไป เช่นเดียวกับที่ ไชยวัฒน์ รุ่งเรืองศรี (2538 :1) กล่าวไว้ คือ การจักสานเป็นงานหัตถกรรมของชาวนาตั้งแต่ในอดีตเป็นวิถีชีวิตอย่างหนึ่ง เนื่องจากการผลิตสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสามารถหาวัสดุ คือ ไม้ไผ่ได้ง่าย คนส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงต่างก็มีทักษะ ในการจักสานกันเกือบทั้งสิ้น บางคนก็สานสิ่งของเครื่องใช้ที่ละเอียดสวยงาม หมายชนิด บางคนก็สานได้พอใช้สอยในครัวเรือนของตนเองได้แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม การจักสาน ส่วนใหญ่ก็ยังเป็นกิจกรรมการผลิตขึ้นเพื่อใช้สอยในครอบครัว มิได้ผลิตมาเพื่อการค้า จนกระทั่งสมัยปัจจุบัน ปรากฏว่าผู้ที่มีทักษะในด้านการจักสานในบางหมู่บ้านสามารถยึดเอาเป็นอาชีพ และสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นมา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงงานศิลปหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นจะเป็นสิ่งที่สร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์งานจักสานได้เป็นอย่างดี เครื่องจักสานนับได้ว่าเป็นสิ่งที่สะท้อนแนวคิด วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกัน

ก็สร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นขึ้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องจักสานของจังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอสันกำแพง อำเภอหางดง และอำเภอสันทราย เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ป่าและที่สำคัญคือ ป่าไผ่ ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตเครื่องจักสาน ผสมผสานกับเอกลักษณ์ของพื้นเมืองล้านนา ทำให้งานจักสานของจังหวัดเชียงใหม่มีความโดดเด่นและสวยงามยิ่ง เครื่องจักสานนอกจากจะใช้เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำรงชีพแล้ว ปัจจุบันยังถูกนำมาประยุกต์ใช้เหมาะสมกับยุคสมัย เช่น ทำเครื่องเรือนเฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่งบ้านจากเครื่องจักสาน รวมถึงคิดแปลงการสาน การจัก ไปสู่ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อีกมากมาย โดยปรับเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือนกลายมาเป็นผลิตเพื่อจำหน่าย โดยในปัจจุบันได้มีผู้ประกอบการ กลุ่มธุรกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ เป็นผู้ผลิตและสร้างสรรค์งานเครื่องจักสาน และแปรรูปผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานออกมาอย่างต่อเนื่องเพื่อจำหน่ายทั้งในประเทศ และสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้อีกด้วย

ด้วยเหตุนี้เอง ผู้วิจัย จึงได้ริเริ่มการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านงานหัตถกรรมสาขาเครื่องจักสานของจังหวัดเชียงใหม่” โดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอสันกำแพง อำเภอหางดง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมเครื่องจักสานให้คงอยู่คู่กับรุ่นลูกหลานต่อไป ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้จะมีการสอดแทรกกระบวนการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนโดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมขนาดย่อม มีหลักการที่สำคัญสามประการคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน โดยนำหลักการนี้มาผสมผสานกับความรู้ด้านการจัดการ การตลาด การเงิน การบัญชี การผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการออกแบบตราสินค้า โดยการบริการความรู้ จากคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญและวิทยากร เพื่อให้ความรู้แก่กลุ่มผู้ประกอบการได้นำเอาแนวคิดนี้ไปใช้ในการสร้างศักยภาพด้านการดำเนินธุรกิจของตนให้มีความสมดุล และยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่เป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1 เพื่อทำการศึกษาริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขางานจักสานในจังหวัดเชียงใหม่
- 2.2 วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขางานจักสานในจังหวัดเชียงใหม่

2.3 เพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขางานจักสาน ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ในระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากล

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาขั้นตอนการทำงานหัตถกรรมงานจักสานเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาและเพื่อศึกษาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชนสาขางานหัตถกรรมจักสาน ในอำเภอเมือง อำเภอสันกำแพง อำเภอหางดง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

4. ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขางานจักสานของจังหวัดเชียงใหม่” มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขางานจักสาน ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage random sampling) โดยมีขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) จากกลุ่มผู้ประกอบการที่คาดว่าจะมีผู้เข้าร่วม โครงการประมาณ 20 กลุ่ม ซึ่งคัดเลือกจาก

- 1) รายชื่อกลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มพช.) ในงานผลิตภัณฑ์งานจักสาน ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย
- 2) กลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายผู้ประกอบการ ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
- 3) ผู้ประกอบการที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 2 เลือกกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง ตามวัตถุประสงค์ (Purposive sampling) โดยแยกกลุ่มงานหัตถกรรมงานจักสานที่ต้องการเข้าร่วม โครงการ แยกตามประเภทการจัดตั้ง ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ธุรกิจชุมชน ผู้ประกอบการ กลุ่มแม่บ้าน ร้านค้า ฯลฯ

4.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการสืบค้นข้อมูลกลุ่มหัตถกรรมงานจักสานด้วยการจดบันทึก การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เจาะลึก ถ่ายภาพ และถ่ายวีดิทัศน์ โดยอาศัยการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory research) เพื่อจัดเก็บข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านงานหัตถกรรมสาขางานจักสานของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษารูปแบบ ขั้นตอนการทำงาน ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาสาขางานจักสาน เป็นชุดข้อมูลจากการรวบรวมและการศึกษาขององค์กรต่าง ๆ ภาครัฐบาล ชุมชน และเอกชน โดยการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน นอกนั้นสามารถนำไปพัฒนาให้เกิดรูปแบบงานหัตถกรรมแนวใหม่ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่จากวิจัยแบบมีส่วนร่วม ต้องอาศัยความร่วมมือจากส่วนราชการ องค์กรที่เกี่ยวข้องที่ถือเป็นผู้ร่วมการวิจัยในท้องถิ่นด้วย ได้แก่

- 1) กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมศักยภาพของประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กร เครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา ด้านต่าง ๆ ของประชาชน โดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพ
- 2) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นองค์กรหลักในการนำภูมิปัญญา นวัตกรรม องค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมไทยให้มั่นคง และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 3) ศูนย์ประสานงาน OTOP ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ นับว่าเป็นศูนย์ประสานงานด้านต่าง ๆ ในโครงการผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) จังหวัดเชียงใหม่
- 4) สถานที่ราชการ เอกชนที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์ชาวเขา หอศิลปวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ

4.3 ชนิดของเครื่องมือในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต (Interview schedule) ได้แก่ เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลักษณะคำถาม กำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบ (Closed ended question) และคำตอบแบบเติมคำ (Open ended question) ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ สังเกต และจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ แบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน ดังนี้

- 1) ข้อมูลลักษณะพื้นฐาน และประวัติความเป็นมาของผู้ประกอบการ ข้อมูลในด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านงานจักสาน

2) ข้อมูลรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาทางหัตถกรรมสาขางานจักสานในท้องถิ่น

3) ข้อมูลด้านความต้องการ ปัญหาอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่างที่จำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์แบบอื่น ได้แก่ การประชุมวางแผนงานวิจัยร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อดำเนินแผนกิจกรรม การจัดเวทีชาวบ้านเพื่อระดมความคิดเห็น และหาข้อสรุปเพิ่มเติมในความสมบูรณ์ของเนื้อหา ด้านประวัติความเป็นมา ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อติดตามผล จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม และการเผยแพร่องค์ความรู้แก่ประชาชนผู้สนใจ จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์ ประเมินผล และสรุปผลการวิจัย

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการทำวิจัยในครั้งนี้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

5.1 การวิจัยครั้งนี้เนื่องจากเป็นงานเพื่อให้เห็นภาพรวมของหัตถกรรมพื้นบ้านจักสานในชุมชนต่าง ๆ และเห็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีพื้นบ้านว่าเป็นอย่างไร มีการถ่ายทอดภูมิปัญญามานานแค่ไหน ซึ่งเป็นการรวบรวมองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดสู่สาธารณชน

5.2 เป็นกรบริการความรู้แก่ประชาชนเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเปิดอบรมให้ประชาชนที่สนใจ จัดนิทรรศการและจัดทำคู่มือวารสารประสานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ เพื่อให้ความรู้และนำรวบรวมในเอกสารฐานข้อมูล เพื่อถ่ายทอดให้แก่ประชาชนทุกระดับได้

5.3 บริการความรู้แก่ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาการกรรมวิธีการผลิตงานจักสาน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการชุมชน โดยสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำไปต่อยอดภูมิปัญญาด้านพัฒนาการออกแบบให้เป็นสินค้าในรูปแบบใหม่สไตล์ล้านนา

5.4 นำไปผลิตเชิงพาณิชย์และสร้างนวัตกรรมใหม่สาขางานจักสานที่ได้จากการศึกษาและอบรมเพื่อพัฒนางานหัตถกรรมจักสานให้ทุนค่าใช้จ่าย ทุนเวลา ประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าเป็นสินค้าก็สามารถผลิตสินค้าได้จำนวนมากยิ่งขึ้น

5.5 จากการให้ความรู้ด้านการออกแบบ การผลิต การจัดการและการตลาด ผู้ประกอบการหัตถกรรมงานจักสานสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตได้เป็นอย่างดี

5.6 การทำวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ในด้านการเพิ่มศักยภาพการจัดการในธุรกิจชุมชนให้สามารถพัฒนาธุรกิจอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาสินค้าสู่โครงการ

ผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่น สามารถบริหารทรัพยากรต้นทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทำธุรกิจของตนสู่สากล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

5.7 พัฒนาผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขางานจักสาน โดยนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปบริหารจัดการ นำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชุมชนอื่น จังหวัดอื่น ได้

5.8 ผู้ประกอบการงานหัตถกรรมสาขางานจักสาน ทั้งจังหวัดเชียงใหม่ และ จังหวัดใกล้เคียง สามารถประยุกต์ใช้ผลการวิจัยกับกลุ่มของตนเองได้

5.9 สามารถนำหลักการบริหารจัดการในด้านการตลาด การจัดการ การเงิน ต้นทุนการผลิต ที่ใช้กับผู้ประกอบการจักสานไปใช้ในแหล่งชุมชนอื่น ๆ ได้

5.10 สามารถนำวิจัยไปต่อยอดในท้องถิ่น และชุมชนอื่น ๆ ได้

6. ระยะเวลาในการทำวิจัย

การศึกษานี้มีระยะเวลาการทำวิจัยเป็นเวลา 1 ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553

7. นิยามศัพท์

การประยุกต์ (Applied) หมายถึง การปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อมของกลุ่มงานหัตถกรรมงานจักสาน ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เข้าด้วยกันเพื่อสร้างศักยภาพด้านการดำเนินธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ปัจจุบัน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) หมายถึง การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ในเบื้องต้นมีหลักการดังนี้ (อภิชัย พันธเสน, 2545 : 7)

1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ ใช้เทคโนโลยีที่มีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ
2. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
3. ไม่โลกเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก
4. เน้นความซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบธุรกิจ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนมาเอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
5. เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และ/หรือ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลผลิตได้ด้วย

6. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ (Down side risk management) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อนที่เงินเกินขีดความสามารถในการจัดการ
7. เน้นการตอบสนองความต้องการของตลาดภายในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศเป็นหลักตามลำดับ

ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงในระยะยาว ซึ่งจะศึกษาได้จากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สามารถผ่านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจมาได้ เพื่อพัฒนาเป็นตัวชี้วัดและกำหนดเป็นเกณฑ์ที่จะให้การสนับสนุน แทนเน้นปัจจัยด้านการเงินแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นจุดเน้นสำคัญของการสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐมาโดยตลอด และคงจะเป็นแนวทางสำคัญต่อไปในอนาคต ถ้าหากไม่มีการศึกษาในประเด็นทั้ง 7 ข้อที่กล่าวมาข้างต้นนี้อย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นส่วนประกอบสำคัญของการพัฒนาประเทศไทยภายใต้ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียงสืบต่อไป

ภูมิปัญญาชาวบ้าน กล่าวว่ ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมิใช่เป็นการประดิษฐ์เพื่อการ“กลับไปสู่”สังคมแบบดั้งเดิม หากเป็นเพียงการถ่ายทอดโยงประสบการณ์ซึ่งได้รับโดยตรงจากชาวบ้าน ออกมานำเสนอให้ทำงานพัฒนาทั้งหลาย ได้ตระหนักถึงภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชาวบ้าน การปลูกสำนึกรับรู้ในคุณค่าทางการศึกษาของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงนับเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของท้องถิ่น การนำเอาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนจะต้องสัมพันธ์สอดคล้อง ทั้งต่อพื้นฐานแวดล้อมและปัญหาของความต้องการในการพัฒนาประเทศไทยเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น (สำเนียง สร้อยนาคพงษ์, 2539 : 23)

งานจักสาน (Wicker Ware) หมายถึง งานหัตถกรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่ผลิตขึ้นด้วยมือ โดยวิธีการจัก การสาน การถัก ของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

อุตสาหกรรมขนาดเล็ก หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานต่ำกว่า 10 คน และมีทรัพย์สินไม่เกิน 5 ล้านบาท (อภิชัย พันธเสนและคณะ, 2546 : 7)

อุตสาหกรรมขนาดย่อม หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานมากกว่า 10 คน แต่ไม่เกิน 50 คน และมีทรัพย์สินไม่เกิน 50 ล้านบาท (อภิชัย พันธเสนและคณะ, 2546 : 7)